

Hoe gaat bpfBOUW om met duurzaamheidsrisico's?

Inleiding

Duurzaamheidswetgeving (de Sustainable Finance Disclosure Regulation of 'SFDR') verplicht bpfBOUW om op verschillende manieren informatie openbaar te maken. In dit document leggen we uit hoe wij duurzaamheidsrisico's integreren in ons beleggingsbeleid en beleggingsbeslissingen. Dit betekent dat we kijken naar mogelijke negatieve effecten van duurzaamheidsrisico's op beleggingen. Op basis van dit beleid integreren we duurzaamheidsrisico's op eenzelfde wijze voor onze twee pensioenregelingen. Deze uitleg moet gelezen worden als precontractuele informatie.

Let wel, zowel duurzame als niet-duurzame beleggingen zijn potentieel blootgesteld aan duurzaamheidsrisico's.

Risicomanagement beleid

BpfBOUW heeft een geïntegreerd risicomanagementraamwerk ingericht. Dit raamwerk draagt bij aan het op een beheerste en integere wijze realiseren van de strategie en doelstellingen van het fonds. Een onderdeel van het integraal risicoraamwerk is de risicotaxonomie, waarin bpfBOUW de onderkende risico's beschrijft. Daarnaast is in het beleid vastgelegd welke maatregelen kunnen worden genomen om deze risico's te beheersen. Meer informatie hierover is beschikbaar in [de actuariële en bedrijfstechnische nota](#) (Abtn).

Risico management voor duurzaamheidsrisico's vindt plaats aan de hand van de integrale risicomanagementcyclus. Deze continue cyclus kent de volgende stappen ingedeeld naar de onderdelen van bpfBOUW's cyclus:

- Onderdeel 'beleid'; risico identificatie en risico bereidheid.
- Onderdeel 'monitoring en evaluatie'; risico beoordeling, risico mitigatie en risico monitoring & rapportage.

Identificatie van duurzaamheidsrisico's en risicobereidheid

Duurzaamheidsrisico's, ofwel ESG risico, maken onderdeel uit van de risicotaxonomie. BpfBOUW hanteert de volgende definitie voor het ESG risico:

"Het risico dat ESG factoren (Environmental, Social, Governance) het pensioenfonds onverwachts beïnvloeden op de doelen rondom strategie, reputatie, financieel, compliance en operationele processen."

Het ESG risico is verder onderverdeeld in de volgende sub-ESG risico's: strategisch risico, compliance risico, operationeel risico, reputationeel risico en financieel risico. BpfBOUW hanteert een risicobereidheid van 'risicotolerant' ten aanzien van het ESG risico. De risicobereidheid geeft aan in welke mate het fonds bereid is risico te lopen ten aanzien van het betreffende risico.

Hiervoor hanteren wij een vijfpuntschaal die varieert van volledig risicoafwijzend tot volledig risico zoekend.

Voor haar beleggingen neemt bpfBOUW het financieel ESG risico, ofwel duurzaamheidsrisico's, integraal mee in het beleggingsbeleid en beleggingsbeslissingen. BpfBOUW beschrijft in het [beleid voor Verantwoord Beleggen](#) de kernpunten van haar beleid voor duurzaamheid.

De SFDR art. 2(22) definieert het duurzaamheidsrisico voor beleggingen als *“een gebeurtenis of omstandigheid op ecologisch (milieu), sociaal of governance gebied die, indien ze zich voordoet, een werkelijk of mogelijk wezenlijk negatief effect op de waarde van de belegging kan veroorzaken”*.

Volgens de SFDR definitie gaat het over de impact van duurzaamheidsrisico's op de waarde van de belegging. Dit wordt wel 'outside-in' duurzaamheidsrisico's genoemd. In tegenstelling tot inside-out duurzaamheidsrisico's met een eventuele negatieve impact voor samenleving en milieu. Ook die zijn onderdeel van het integraal risicomanagementbeleid en nemen we mee in het beleggingsbeleid. In de 'Verklaring omtrent ongunstige effecten', onder het kopje 'hoe gaan we om met de negatieve duurzaamheidsimpacts van onze beleggingen op het milieu en samenleving?', beschrijven we de ondernomen en geplande maatregelen om de belangrijkste ongunstige effecten te beperken.

We vinden dat voor de beleggingsportefeuille duurzaamheidsrisico's adequaat beheerst moeten worden. Wij verwachten dat aandacht hebben voor zowel duurzaamheidsfactoren als duurzaamheidsrisico's ons beter in staat stelt om waarde te creëren op de lange termijn. We hanteren een risicotolerante risicobereidheid voor het sub-risico financiële duurzaamheidsrisico's.

Beoordeling van duurzaamheidsrisico's en mogelijke impact op het rendement

We richten ons op beleggingen waarvan we op lange termijn een aantrekkelijk rendement verwachten. Een rendement dat volgens ons het risico dat bij beleggen hoort waard is. Het bestuur van bpfBOUW beoordeelt hoeveel risico passend is voor het fonds. Het gaat om het nemen van verantwoorde en afgewogen risico's.

Als onderdeel van een beleggingsbeslissing identificeren de vermogensbeheerders APG en Bouwinvest duurzaamheidsrisico's en beoordelen de materialiteit. Afhankelijk van de beleggingscategorie kan de, momenteel kwalitatieve, beoordeling van de materialiteit van duurzaamheidsrisico's verschillen. Als gevolg van de uitdagingen en beperkingen rondom data voor duurzaamheidsrisico's is het nog niet mogelijk om voor alle duurzaamheidsrisico's een financiële impact op het rendement te bepalen. Inzicht in het effect van duurzaamheidsrisico's zal naar verloop van tijd toenemen naarmate er meer en betere data beschikbaar komen. BpfBOUW verwacht dat de effecten op de beleggingen vooral merkbaar zijn op de langere termijn.

De vermogensbeheerders gebruiken een raamwerk om tot een kwalitatieve inschatting van de materialiteit van duurzaamheidsrisico's te komen. Het raamwerk van vermogensbeheerder APG maakt gebruik van de Materiality Map van de Sustainability Accounting Standards Board (SASB) in combinatie met data van MSCI voor bedrijven en Sustainability voor landen. In de Materiality Map wordt voor duurzaamheidsrisico's op het niveau van industrieën een inschatting gemaakt of een risico een mogelijke materiële impact kan hebben op de waarde van een bedrijf actief in die industrie. Alle beleggingen zijn onderdeel van de materialiteitsanalyse. Het kan echter voorkomen

dat er minder detail informatie beschikbaar is voor beleggingen beheert door externe managers. In het raamwerk zijn de duurzaamheidsrisico's gegroepeerd in vijf 'dimensies'. Elke dimensie meet minimaal vijf duurzaamheidsrisico's. De onderstaande tabel toont de resultaten van de analyse voor de totale portefeuille op volgorde van materialiteit van de dimensies. Daarnaast delen we per dimensie de drie meest materiële risico's. Binnen een dimensie kunnen de resultaten voor de onderliggende risico's uiteenlopen. Dit komt vooral door de grote diversiteit en spreiding van de beleggingen. Door de diversificatie tussen beleggingen en risico's neemt op totaal portefeuilleniveau de mogelijke impact van duurzaamheidsrisico's op het rendement af.

Dimensie	Voorbeelden van risico's
Milieu	<ul style="list-style-type: none"> Energiebeheer Afval & afvalwaterbeheer Broeikasgasemissies
Bedrijfsmodel & Innovatie	<ul style="list-style-type: none"> Productontwerp & levenscyclus management Effectiviteit inkoop grondstoffen Toezicht op toeleveringsketen
Sociaal Kapitaal	<ul style="list-style-type: none"> Gegevensbeveiliging Toegankelijkheid & betaalbaarheid Product kwaliteit & veiligheid
Leiderschap & Bestuur	<ul style="list-style-type: none"> Inspelen op systemisch risico Bedrijfsethiek en integriteit Anti mededingingsgedrag
Menselijk Kapitaal	<ul style="list-style-type: none"> Betrokkenheid, diversiteit & inclusie van medewerkers Veiligheid & gezondheid van medewerkers Werkloosheid

Indien een risico als onderdeel van de beleggingsbeslissing wordt aangemerkt als materieel door de vermogensbeheerder, dan wordt er gekeken of het risico past binnen de risicobereidheid van bpfBOUW. Mogelijk zijn er aanvullende beheersmaatregelen noodzakelijk of wordt er afgezien van de belegging. Als onderdeel van deze afweging wordt ook gekeken naar de andere risico's en de aspecten kosten, rendement en duurzaamheidsprestaties.

Om ook na de beleggingsbeslissing op periodieke basis de risicobeoordeling en monitoring uit te voeren voor de totale portefeuille is bpfBOUW nog bezig met het ontwikkelen van diverse Key Risk Indicators (hierna: KRI's). Hiermee kan de blootstelling aan duurzaamheidsrisico's worden gemeten. Een deel van deze KRI's zal gebruik maken van de resultaten van een door APG AM ontwikkelde tool voor duurzaamheidsrisico's. Als onderdeel daarvan wordt de hierboven genoemde Materiality Map verrijkt met belegging specifieke data om inzicht te verkrijgen in de mate van risicobeheersing door een bedrijf.

Het streven is om in de komende jaren aanvullende KRI's te implementeren, bijvoorbeeld specifiek gericht op de financiële impact van klimaat gerelateerde risico's op de waarde van de beleggingen. Daarnaast verwachten we onze risicobereidheid voor duurzaamheidsrisico's te vertalen naar concrete risicotolerantiegrenzen voor onze beleggingen.

Onze vastgoedportefeuille

Voor onze vastgoedportefeuille maakt onze vermogensbeheerder Bouwinvest binnen de categorie ESG-risico, onderscheid tussen vijf risicotypen:

- Fysieke risico's als gevolg van klimaatverandering;
- Transitierisico's gerelateerd aan klimaatverandering;
- Sociale risico's;
- Governance risico's.
- Overige milieurisico's;

Deze ESG-risico's worden zowel op portefeuilleniveau, als op fonds- en mandaatniveau, en assetniveau gemonitord en beheerst. Op portefeuilleniveau zijn we bezig met het ontwikkelen van KRI's (Key Risk Indicators) ten behoeve van het voorspellen en beheersen van de financiële impact van de risico's op de gehele portefeuille op de middellange en lange termijn. Op fonds- en mandaatniveau worden de ESG-risicoprofielen gebruikt als referentiekader voor de beleggingsstrategie. Ook wordt de beoordeling van ESG-risico's meegenomen in investeringsvoorstellen.

De ESG-risicomethodiek en het bepalen van het effect op de vastgoedbeleggingen is voortdurend in ontwikkeling. Vooral verdere kwantificering van deze risico's en de bepaling van financiële impact is de volgende stap, waarbij, waar relevant, wordt aangesloten op ontwikkelingen in de markt (o.a. op het gebied van beschikbaarheid van data).

Beheersing van duurzaamheidsrisico's

Voor het beheersen en mitigeren van duurzaamheidsrisico's wordt met name gebruik gemaakt van bestaande (beleids)instrumenten. Als onderdeel van onder meer ons Verantwoord Beleggen-beleid wordt de blootstelling aan en impact van duurzaamheidsrisico's al gedeeltelijk gereduceerd. Op hoofdlijnen doen we dit op de volgende manieren:

- Als onderdeel van het beleggingsbeleid bepalen we onder andere de asset allocatie. Hiermee spreiden we onze beleggingen over verschillende beleggingscategorieën, sectoren en landen. Dit maakt de portefeuille niet alleen minder kwetsbaar voor specifieke markt-, sector- of regio-gerelateerde ontwikkelingen, maar we verwachten ook dat dit de blootstelling aan duurzaamheidsrisico's vermindert.
- Als onderdeel van het beleid voor Verantwoord Beleggen houden we voor alle beleggingen rekening met duurzaamheidsrisico's en wordt de blootstelling middels Verantwoord Beleggen instrumenten beperkt. Het gaat dan om instrumenten zoals uitsluiting, insluiting, stemmen, landenbeleid, en engagement. Meer concreet betekent dit bijvoorbeeld:
 - Op het gebied van klimaatverandering dat we ons committeren aan concrete doelstellingen en plannen voor 2030, bijvoorbeeld een reductie van de CO₂-voetafdruk en afbouwen van beleggingen in bedrijven die zich bezighouden met de winning van kolen en teerzand. Zo draagt bpfBOUW bij aan het Klimaatakkoord van Parijs, en reduceert het tegelijkertijd zijn blootstelling naar duurzaamheidsrisico's.
 - Dat BpfBOUW van bedrijven waarin wij beleggen verwacht dat zij handelen in lijn met belangrijke (inter)nationale richtlijnen voor milieu, arbeidsomstandigheden voor werknemers en samenleving, zoals de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen en de United Nations Guiding Principles for Business and Human Rights (UNGPs).

Monitoring en evaluatie van duurzaamheidsrisico's

Het beleid wordt opgesteld door bpfBOUW en uitgevoerd door de vermogensbeheerders. Monitoring vindt plaats middels periodieke rapportages waarmee bpfBOUW wordt geïnformeerd. Momenteel wordt de periodieke rapportage over de onderhanden KRI's nader uitgewerkt. Op die manier worden duurzaamheidsrisico's in de portefeuille, ook nadat er belegd is, op regelmatige basis geëvalueerd en waar nodig bijgestuurd.